

SPIS TREŚCI

WSTĘP	13
Rozdział 1. SPOŁECZNY PROCES GOSPODAROWANIA A EKONOMIA (<i>Jerzy Wilkin</i>)	17
1.1. Potrzeby człowieka i możliwości ich zaspokajania	17
1.2. Gospodarowanie, ekonomizacja działań ludzkich i nauka o gospodarowaniu	22
1.3. Społeczne ramy gospodarowania	24
1.4. System gospodarczy i systemowe uwarunkowania procesów ekonomicznych	25
Literatura uzupełniająca	29
Pytania kontrolne do rozdziału	29
Rozdział 2. JAK EKONOMIŚCI ANALIZUJĄ PROCES GOSPODAROWANIA? PODSTAWY METODOLOGICZNE EKONOMII (<i>Jerzy Wilkin</i>)	30
2.1. Ekonomia jako nauka	30
2.2. Modelowe odwzorowywanie rzeczywistości gospodarczej	32
2.3. Rozszerzanie się zakresu badań ekonomicznych i wykorzystania teorii ekonomicznych ...	36
2.4. Ekonomia pozytywna i normatywna	38
2.5. Ekonomia a polityka ekonomiczna	40
2.6. Klasyfikacja narzędzi analizy ekonomicznej	42
Literatura uzupełniająca	43
Pytania kontrolne do rozdziału	44
Rozdział 3. RYNEK I GŁÓWNE ZASADY JEGO FUNKCJONOWANIA (<i>Marek Bednarski</i>)	45
3.1. Istota rynku	45
3.2. Popyt rynkowy	50
3.3. Podaż rynkowa	52
3.4. Równowaga rynkowa	54
3.5. Cenowa elastyczność popytu	58
3.6. Cenowa elastyczność podaży	60
Literatura uzupełniająca	62
Pytania kontrolne do rozdziału	62

Rozdział 4. WYBRANE ZAGADNIENIA TEORII PRZEDSIĘBIORSTWA	
<i>(Zbigniew Wiszniewski)</i>	63
4.1. Pojęcie i cechy	63
4.2. Formy własności i organizacji	65
4.3. Zależność pryncypał-agent	67
4.4. Cele działania przedsiębiorstw	68
4.5. Funkcje przedsiębiorstw	69
4.6. Strategia i planowanie	70
4.7. Zasoby produkcyjne	71
4.8. Finanse przedsiębiorstw	72
4.9. Produkcja	73
4.10. Produkcja w długim okresie	77
4.11. Dobór struktury produkcji	79
4.12. Systemy produkcji wyrobów	81
4.13. Koszty okazji	83
4.14. Koszty własne produkcji	84
4.15. Krótkookresowa analiza kosztów	86
4.16. Długookresowe krzywe kosztów	88
4.17. Wybór nakładów przez firmę	90
4.18. Próg rentowności	92
4.19. Ocena wyników przedsiębiorstwa	94
4.20. Wybór międzyokresowy	97
4.21. Rozwój teorii firmy	99
Literatura uzupełniająca	100
Pytania kontrolne do rozdziału	100
Rozdział 5. SEKTOR PUBLICZNY W GOSPODARCE <i>(Joanna Siwińska)</i>	101
5.1. Co to jest sektor publiczny?	101
5.2. Ekonomiczne uzasadnienie interwencji państwa w gospodarkę	102
5.2.1. Dobra publiczne	106
5.2.2. Efekty zewnętrzne	108
5.2.3. Niedoświadczona konkurencja	108
5.2.4. Niedoświadczona informacja	109
5.2.5. Cykl koniunkturalny	111
5.3. Polityka społeczna	112
5.4. Koszty interwencji publicznej — zawodność państwa	114
5.5. Aktywność państwa i wzrost gospodarczy	116
5.6. Sektor publiczny w przyszłości: globalizacja	121
Literatura uzupełniająca	125
Pytania kontrolne do rozdziału	125
Rozdział 6. TEORIA ZACHOWANIA KONSUMENTA <i>(Tomasz Żylicz)</i>	126
6.1. Preferencje konsumenckie, koszyk dóbr i usług, racjonalność	127
6.2. Ograniczenie budżetowe, walrasowskie zbiory konsumpcyjne; równowaga konsumenta a optymalność	130
6.3. Ujawnianie preferencji na rynku	132
6.4. Czynniki wpływające na popyt konsumenta	135
6.5. Dobra i usługi nierynkowe; różne rodzaje wartości	138
Literatura uzupełniająca	140
Pytania kontrolne do rozdziału	140

Rozdział 7. STRUKTURA RYNKÓW A ZACHOWANIE PODMIOTÓW	
<i>(Tomasz Żylicz)</i>	141
7.1. Zasada optymalizacji (racjonalności) działania	141
7.2. Horyzont czasowy analizy i klasyfikacja kosztów	143
7.3. Równowaga na rynku zmonopolizowanym	145
7.4. Równowaga Nasha	147
7.5. Konkurencja na rynku pracy	154
Literatura uzupełniająca	156
Pytania kontrolne do rozdziału	156
Rozdział 8. RYNKI FINANSOWE <i>(Wojciech Grabowski)</i>	157
8.1. Aktywa, zobowiązania, kapitał własny	157
8.2. Przepływy kapitałowe, stopy zwrotu	159
8.3. Stopy procentowe	160
8.4. Wartość pieniądza w czasie	162
8.5. Projekty inwestycyjne	163
8.6. Akcje i obligacje	163
8.7. Wycena papierów wartościowych	164
8.7.1. Wycena obligacji. Rentowność	165
8.7.2. Wycena akcji. CAPM	165
8.8. Rynki finansowe	167
8.8.1. Rynki giełdowe i pozagiełdowe. Rynki pierwotne i wtórne	167
8.8.2. Rynki pieniężne i kapitałowe	168
8.9. Rodzaje transakcji finansowych. Krótka sprzedaż	168
8.10. Ceny rynkowe instrumentów finansowych	169
8.11. Instrumenty pochodne	171
8.11.1. Rynki terminowe	171
8.11.2. Swapy	172
8.11.3. Opcje	173
8.11.4. Pochodne kredytowe	174
8.11.5. Wielkość rynku instrumentów pochodnych	174
8.12. Uwagi końcowe	175
Literatura uzupełniająca	175
Pytania kontrolne do rozdziału	175
Rozdział 9. ŹRÓDŁA I KORZYŚCI Z WYMIANY MIĘDZYNARODOWEJ	
<i>(Jan Jakub Michalek)</i>	176
9.1. Handel światowy i krzywa możliwości produkcyjnych	176
9.2. Równowaga ogólna w gospodarce zamkniętej i otwartej	180
9.3. Klasyczna teoria Davida Ricardo	183
9.4. Neoklasyczna teoria handlu międzynarodowego	186
9.5. Nowa teoria handlu międzynarodowego	192
Literatura uzupełniająca	200
Pytania kontrolne do rozdziału	201
Rozdział 10. PRZESŁANKI I KONSEKWENCJE PROTEKCJONIZMU	
HANDLOWEGO <i>(Jan Jakub Michalek)</i>	202
10.1. Skutki stosowania cel importowych	202
10.2. Pozataryfowe instrumenty polityki handlowej	210
10.3. Inne przyczyny stosowania protekcjonizmu	217
10.4. Regulacje międzynarodowej polityki handlowej	220
Literatura uzupełniająca	225
Pytania kontrolne do rozdziału	225

Rozdział 11. ELEMENTY TEORII INTEGRACJI GOSPODARCZEJ:	
MIKROEKONOMIA INTEGRACJI (<i>Katarzyna Śledziwska</i>)	226
11.1. Definicja integracji gospodarczej	227
11.2. Etapy integracji gospodarczej	227
11.2.1. Preferencyjne układy handlowe	227
11.2.2. Strefa wolnego handlu	228
11.2.3. Unia celna	229
11.2.4. Wspólny rynek	229
11.2.5. Unia gospodarcza	231
11.2.6. Unia monetarna	231
11.3. Mikroekonomia integracji	232
11.3.1. Neoklasyczna teoria integracji	232
11.3.1.1. Wejście do obszaru unii celnej kraju małego	234
11.3.1.2. Unia celna między dwoma małymi krajami	236
11.3.2. Nowoczesne teorie integracji gospodarczej	237
11.3.2.1. Korzyści skali	237
11.3.2.2. Redukcja siły monopolu	242
11.3.2.3. Zmniejszenie nieefektywności menedżerskiej	243
11.4. Integracja gospodarcza w praktyce	244
11.4.1. Przykłady ugrupowań integracyjnych	244
11.4.2. Historia integracji gospodarczej w Europie	247
11.4.2.1. Powstanie unii celnej	248
11.4.2.2. Powstanie wspólnego rynku	248
11.4.2.3. Powstanie Unii Gospodarczo-Walutowej	249
11.4.3. Strefa wolnego handlu dla artykułów przemysłowych między Polską a Wspólnotami Europejskimi	249
Literatura uzupełniająca	251
Pytania kontrolne do rozdziału	251
Rozdział 12. GOSPODARKA W UJĘCIU MAKROEKONOMICZNYM	
(<i>Urszula Sztanderska</i>)	252
12.1. Makroekonomiczny opis gospodarki	253
12.1.1. Regulacja rynkowa w obrębie sektora prywatnego	253
12.1.2. Rząd w gospodarce rynkowej	254
12.1.3. Gospodarka otwarta	257
12.1.4. Bank centralny w gospodarce otwartej	258
12.2. Mechanizm działania gospodarki w długim i krótkim okresie	260
12.2.1. Długi okres	260
12.2.2. Krótki okres	262
12.3. Mierzenie podstawowych efektów makroekonomicznych	265
12.3.1. Produkt, inwestycje, oszczędności	265
12.3.2. Bezrobocie	269
12.3.3. Inflacja	270
12.3.4. Równowaga zewnętrzna	270
12.4. Zależności podstawowych wielkości makroekonomicznych	271
12.4.1. Prawo Okuna	271
12.4.2. Krzywa Phillipsa	273
Literatura uzupełniająca	276
Pytania kontrolne do rozdziału	276
Rozdział 13. FLUKTUACJE GOSPODARCZE (<i>Urszula Sztanderska</i>)	277
13.1. Zagregowana podaż i zagregowany popyt	278

13.2. Czynniki kształtujące agregatową podaż w krótkim czasie	280
13.3. Determinanty agregatowego popytu	284
13.3.1. Analiza wydatków	284
13.3.2. Model <i>IS-LM</i>	291
13.3.3. Rola polityki fiskalnej i monetarnej w kształtowaniu popytu agregatowego	294
13.4. Szoki makroekonomiczne i polityka stabilizacji w zamkniętej gospodarce	300
13.5. Wahania produkcji	303
Literatura uzupełniająca	305
Pytania kontrolne do rozdziału	305
Rozdział 14. POLITYKA FISKALNA (Urszula Sztanderska)	306
14.1. Budżet, deficyt, dług publiczny	306
14.2. Polityka fiskalna a koniunktura	310
14.2.1. Ekspansywna polityka fiskalna a produkcja	310
14.2.2. Automatyczna stabilizacja koniunktury	312
14.3. Makroekonomiczne cele polityki fiskalnej a równowaga budżetowa	314
14.4. Finansowanie deficytu budżetowego i jego konsekwencje	317
Literatura uzupełniająca	320
Pytania kontrolne do rozdziału	320
Rozdział 15. PIENIĄDZ, BANK CENTRALNY I POLITYKA MONETARNA (Władysław Baka)	321
15.1. Pieniądz	322
15.1.1. Geneza i ewolucja pieniądza	322
15.1.2. Rodzaje i formy pieniądza	326
15.1.3. Funkcje pieniądza	327
15.2. Pieniądz a inflacja	328
15.2.1. Podstawowe modele podaży i popytu na pieniądź	329
15.2.2. Inflacja — przyczyny i skutki	331
15.3. Pomiar i proces kreacji pieniądza w systemie bankowym	334
15.3.1. Agregaty monetarne	334
15.3.2. Proces kreacji pieniądza w systemie bankowym	336
15.4. Bank centralny jako podmiot polityki pieniężnej	339
15.4.1. Rys historyczny	339
15.4.2. Podstawowe cele i funkcje banku centralnego	340
15.4.3. Przesłanki niezależności banku centralnego	343
15.4.4. Cechy i zakres niezależności banku centralnego	344
15.5. Podstawowe założenia i cele polityki pieniężnej	346
15.5.1. Założenia polityki pieniężnej	346
15.5.2. Alternatywne cele polityki pieniężnej	349
15.5.3. Kanały transmisji impulsów polityki pieniężnej	352
15.6. Narzędzia realizacji polityki pieniężnej	354
15.6.1. Narzędzia administracyjne	354
15.6.2. Refinansowanie banków	354
15.6.3. Operacje otwartego rynku	356
15.6.4. Kształtowanie stóp procentowych banku centralnego	357
15.6.5. Działalność informacyjno-perswazyjna	359
Aneks. <i>Strategia polityki pieniężnej</i>	359
Literatura uzupełniająca	362
Pytania kontrolne do rozdziału	362

Rozdział 16. SKUTECZNOŚĆ POLITYKI MAKROEKONOMICZNEJ	
W WARUNKACH GOSPODARKI OTWARTEJ (Michał Brzozowski)	363
16.1. Eksport netto i kurs walutowy	363
16.1.1. Tożsamość rachunku dochodu narodowego w gospodarce otwartej	364
16.1.2. Determinanty eksportu netto	366
16.1.3. Determinanty realnego kursu walutowego	368
16.2. Polityka makroekonomiczna w warunkach w pełni giętkich cen	370
16.2.1. Równowaga na rynku funduszy pożyczkowych w gospodarce otwartej	370
16.2.2. Długookresowe skutki polityki fiskalnej w gospodarce otwartej	374
16.3. Polityka makroekonomiczna w warunkach stałych cen	378
16.3.1. Polityka makroekonomiczna przy stałych cenach i płynnym kursie walutowym	379
16.3.1.1. Polityka fiskalna przy stałych cenach i płynnym kursie walutowym	379
16.3.1.2. Polityka pieniężna przy stałych cenach i płynnym kursie walutowym	382
16.3.2. Polityka makroekonomiczna przy stałych cenach i sztywnym kursie walutowym	384
16.3.2.1. Polityka fiskalna przy stałych cenach i sztywnym kursie walutowym	385
16.3.2.2. Polityka pieniężna przy stałych cenach i sztywnym kursie walutowym	387
16.3.3. Skutki dewaluacji	389
Literatura uzupełniająca	391
Pytania kontrolne do rozdziału	391
Rozdział 17. WZROST I ROZWÓJ GOSPODARCZY (Antoni Moskwa)	392
17.1. Terminologia	393
17.2. Lekcja historii	397
17.3. Czynniki wzrostu gospodarczego	399
17.3.1. Zasoby naturalne	399
17.3.2. Czynniki osobowe	400
17.3.3. Kapitał jako czynnik wzrostu i rozwoju gospodarczego	404
17.4. Modele wzrostu gospodarczego	413
17.5. Czynniki instytucjonalno-prawne	416
17.6. Wzrost gospodarczy a dobrobyt	418
17.7. Strategia polityki stymulującej wzrost i rozwój gospodarczy	419
Literatura uzupełniająca	420
Pytania kontrolne do rozdziału	420
Rozdział 18. GOSPODARKA ŚWIATOWA (Włodzimierz Siwiński)	421
18.1. Gospodarka światowa i globalizacja	421
18.2. Rozwój procesów globalizacji	423
18.3. Cechy współczesnej globalnej gospodarki światowej	426
18.4. Zagrożenia globalnej gospodarki światowej	429
Literatura uzupełniająca	437
Pytania kontrolne do rozdziału	437
Rozdział 19. TRANSFORMACJE I PROBLEMY Z NIMI ZWIĄZANE	
(Jerzy Kleer)	438
19.1. Świat współczesny jako świat różnych cywilizacji	439
19.2. Świat współczesny jako jedność oraz sprzeczność różnych cywilizacji	441
19.2.1. Czynniki konsolidujące świat	441

19.2.2. Czynniki różnicujące świat	442
19.3. Świat jako obszar stałych transformacji	443
19.4. Trzy podstawowe rodzaje współczesnych transformacji	445
19.5. Więzy między cywilizacjami a transformacjami	446
19.6. Czym jest transformacja systemowa?	447
19.7. Transformacja jako proces wieloaspektowy	448
19.8. Modele przejścia do gospodarki rynkowej	452
19.9. Pułapki przejścia	453
19.10. Instytucje	455
19.11. Kryzys transformacyjny	457
19.12. Zamiast podsumowania	458
Literatura uzupełniająca	460
Pytania kontrolne do rozdziału	460
Rozdział 20. EKONOMIA A INNE NAUKI SPOŁECZNE	
<i>(Katarzyna Metelska-Szaniawska)</i>	461
20.1. Ekonomia a nauki polityczne	462
20.2. Ekonomia a prawo	466
20.3. Ekonomia a socjologia	467
20.4. Ekonomia a psychologia	470
20.5. Związki ekonomii z innymi naukami	475
20.6. Podsumowanie	479
Literatura uzupełniająca	481
Pytania kontrolne do rozdziału	481
Rozdział 21. WPROWADZENIE DO EKONOMICZNEJ ANALIZY PRAWA	
<i>(LAW AND ECONOMICS) (Rafał T. Stroiński)</i>	482
21.1. Wiadomości wstępne	482
21.1.1. Początki kierunku ekonomicznej teorii prawa i jego główni przedstawiciele	482
21.1.2. Podstawowe założenia ekonomicznej analizy prawa	484
21.1.3. Ogólna ocena kierunku	485
21.2. Porządek organizowany prawnie a porządek organizowany prywatnie	485
21.2.1. Porządek organizowany prawnie a konieczność przełamania bariery kosztów transakcyjnych porządku organizowanego prywatnie	485
21.2.2. Konstytucja i prawo konstytucyjne	490
21.2.3. Ekonomiczna teoria tworzenia prawa przez organy władzy a organizacja grup interesów	492
21.2.4. Głosowanie wyborców jako forma wymiany rynkowej	494
21.3. Prawo własności a uprawnienia własnościowe	497
21.3.1. Ekonomiczne uzasadnienie powstania prawa własności oraz jego funkcje	497
21.3.2. Własność prywatna i publiczna	499
21.3.3. Alokacja prawa własności — twierdzenie Coase'a i koszty transakcyjne	501
21.3.4. Ochrona praw podmiotowych	505
21.4. Prawo zobowiązań (prawo o kontraktach i odpowiedzialność deliktowa)	508
21.4.1. Prawo o kontraktach	508
21.4.1.1. Ekonomiczne uzasadnienie prawa o kontraktach	508
21.4.1.2. Negocjacje, zawarcie i wykonanie umowy	510
21.4.1.3. Odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania umownego	514
21.4.2. Odpowiedzialność deliktowa w ujęciu ekonomicznym	517
21.4.2.1. Delikt jako prawna forma negatywnych efektów ekonomicznych	517
21.4.2.2. Efektywny poziom odpowiedzialności deliktowej	518

21.4.2.3. Zasady odpowiedzialności odszkodowawczej	519
21.5. O pożytkach dla prawników z nauki ekonomii i dla ekonomistów z nauki prawa	524
Literatura uzupełniająca	524
Pytania kontrolne do rozdziału	525
SKOROWIDZ PRZEDMIOTOWY	527